

lla manera d'educar i formar per a la vida. No és pas que hi hagi cap desqualificació concreta, cap expressió fora de to ni res de semblant, però s'hi entreveuen formes de desgrat, de malcontentament, de censura. En resum, en opinió personal i per tant discutible: la cosa dona per a molt més; però fer-se'n mala sang, *vere indignum et injustum est, inoportunum et insalutare*.

Josep Valls

Els Dolors de Besalú

Josep M. de SOLÀ-MORALES.
De l'història de la venerable Congregació dels Dolors, de Besalú.

Congregació dels Dolors de Besalú / Ajuntament de Besalú / Diputació de Girona, Besalú, 2003. 39 pàgines.

Fa quatre anys, la Congregació dels Dolors de Besalú celebrava el seu tres-centè aniversari. A tres centúries del seu naixement l'entitat besaluenca, sobretot a través de la processó que organitza cada divendres de Passió, és encara el més destacable fenomen sociològic de tipus religiós de la vila comtal. Quan nasqué, la Congregació compartia la vila —i els vilatans— amb una vintena més de confraries, i se'n distingia amb trets d'espiritualitat i sistemes d'expressió propis que afirmaven la seva naturalesa de Terç

Orde (és a dir, de branca laica d'un orde religiós). Però, tal com ha succeït en altres localitats gironines —de Banyoles a Peralada passant per Mieres— a Besalú l'agrupació dolorosa ha acabat esdevenint, passats els segles, l'única «confraria» activa. Tot i aquesta «manca de competència», que en molts contextos podria significar la desaparició de característiques distintives, la Congregació besaluenca manté una remarcable atenció als seus orígens i a les seves orientacions primeres, salvada la distància entre 1699 i 2003. Bona prova n'és la reimpressió de l'obra miscel·lània de Josep M. de Solà-Morales que, com diu el breu prefaci, consisteix en «la sèrie d'articles que del 1963 al 1973 aparegueren ininterrompudament en els successius programes de la festivitat dels Dolors de Besalú». De Solà-Morales, traspasat l'any 1996, havia realitzat a través d'aquest suport anual una important tasca de documentació i de recerca que li permeté

explicar una bona sèrie d'aspectes del primer segle de vida de la Congregació: tant de tipus més històric (la fundació, la seriació dels priors, la detecció dels servites de Besalú, anècdotes de la guerra Gran i de la del Francès) com de caire informatiu i il·lustratiu (la processó, les devocions doloroses, l'origen de la Salve), com, fins i tot, d'un marcat interès patrimonial (la capella, el retaule, les imatges de la Dolorosa). Són articles breus però acuradament documentats, que contenen una estimable quantitat de dades; l'autor hi demostra la seva soltesa davant la documentació i, sobretot, el coneixement profund i el tracte sovintejat amb els llibres de la Congregació. Per tot això l'«Història», editat per primer cop l'any 1984, es dreça encara avui com la primera aproximació històrica de consideració a aquesta matèria: «malgrat certa inconnexió temàtica», diu de nou la nota introductòria, es tracta d'una obreta utilíssima com a punt de partida per al coneixement de l'inici de la Congregació i de gran valor per a l'estudi del fenomen dolorós o, més àmpliament, de l'associacionisme religiós d'època moderna a les comarques gironines. Un bon reflex, com diem, de com Besalú i la Congregació valoren la seva història.

Marc Sureda

al Rosselló. Canet/Girona: Trabucaire/Alzamora, 2002. 669 p.

Premis d'arquitectura de les comarques de Girona: 2002. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2002. 65 p.

PUJOL, Enric [comissari]. *Carles Fages de Climent (1902-1968): poètica i mítica de l'Empordà*. Girona: Ajuntament de Figueres, 2002. 226 p.

RAMIÓ I DIUMENGE, Narcís; BRUGUERA, Fèlix; CATALÁN, Jaume. *Excursions per la Vall d'Osor: Mountain-Bike i a peu*. Osor/Girona: Ajuntament d'Osor / Diputació de Girona, 2002. 75 p.

ROCA, Maria Mercè. *Una mare com tu*. Barcelona: Columna, 2002. 104 p.

ROIG, M. Assumpta; ALCALDE, Gabriel; MASET, M. Dolors. *Conservar i gestionar el patrimoni dels museus*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 52 p.

ROS I BOSCH, Àngel. *Àngel Ros i Bosch (1961-2001)*. Escrits. Girona: Hermes Comunicacions, 2002. 200 p.

ROSSICH, Albert; SERRÀ, Antoni; VALSALOBRE, Pep; PRATS, David. *El teatre català dels orígens al segle XVIII*. Kassel: Reichenberger, 2001. 512 p.

VILANOÛ, Conrad. *Joaquim Xirau (1895-1946)*. Quan la filosofia esdevé pedagogia. Girona: Universitat de Girona, 2001. 62 p.

VILLAR, E.; CAPARRÓS, B.; VIÑAS, F.; JUAN, J.; PÉREZ, I.; CORNELLÀ, M. *L'adaptació a la Universitat*. Factors psicològics i socials. Girona: Universitat de Girona, 2001. 176 p.

VINAS, Robert. *Els templers al Rosselló*. Girona: Pagès, 2002. 249 p.